

Základní škola Vápno, okres Pardubice

ZÁKLADNÍ ŠKOLA VÁPNO, OKRES PARDUBICE

✉ Vápno 41, 533 16

☎ 724 300 427

☎ 607 998 008

💻 skola@zsvapno.cz

ředitelka: Mgr. Jana Školníková

Základní škola Vápno, okres Pardubice

1. Název programu :

Základní škola Vápno – Tvořivá škola u lesa

Předkladatel:

Základní škola Vápno, okres Pardubice
Vápno 41 , 533 16

IZO: 600 096 491

IČO: 71 00 72 53

Jméno ředitelky:

Mgr. Jana Školníková
(od 20. 8. 2024 Brumlichová)

Kontakty:

Mob. 607 998 008

Mob. 724 300 427

skola@zsvapno.cz

Zřizovatel:

Obec Vápno

Platnost dokumentu od 1. 9. 2023,
plně nahrazuje ŠVP s platností od 1. 9. 2007 s dodatky

2. Charakteristika malotřídní školy

Pro organizaci vzdělávání ve škole je charakteristická malotřídní struktura. V jedné třídě jsou společně vzděláváni žáci více ročníků. Tento způsob výuky klade zvýšené nároky na organizaci práce učitele, ale zároveň přináší řadu pedagogických výhod.

Výuka je organizována tak, aby podporovala samostatnost žáků, schopnost spolupracovat a respektovat individuální tempo učení. Učitelé využívají střídání společné práce, samostatné práce žáků i práci ve skupinách. Přírozenou součástí výuky je také vzájemná pomoc mezi žáky různých ročníků.

Menší počet žáků umožňuje pedagogům lépe poznat individuální vzdělávací potřeby jednotlivých žáků a pružně na ně reagovat. Škola tak může vytvářet bezpečné a podporující prostředí založené na osobním přístupu, spolupráci a vzájemném respektu.

Díky menšímu počtu žáků a malotřídní organizaci výuky máme možnost dobře poznat vzdělávací potřeby jednotlivých žáků. Pedagogové mohou pružně reagovat na jejich tempo učení, poskytovat průběžnou zpětnou vazbu a systematicky podporovat jejich osobní rozvoj.

2. 1. Historie školy

Základní školství ve Vápně má dlouholetou tradici. První zmínky o existenci školy v obci pocházejí z roku 1600. Současná budova školy byla otevřena dne 30. října 1882. Škola se nachází v klidném prostředí na okraji obce v blízkosti lesa, což umožňuje využívat okolní přírodu při výuce i volnočasových aktivitách žáků.

2. 2. Současnost

Základní škola Vápno je malotřídní školou poskytující základní vzdělávání žákům 1. stupně. Kapacita školy je 50 žáků. Výuka probíhá ve dvou až třech třídách podle aktuálního počtu žáků v jednotlivých ročnících. Součástí školy je školní družina a školní jídelna – výdejna.

Školu navštěvují žáci nejen z obce Vápno, ale také z přibližně deseti okolních obcí. Škola se nachází na rozhraní okresů Pardubice a Hradec Králové, což se promítá i do skladby žáků a spolupráce s okolními obcemi.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Díky menšímu počtu žáků může škola vytvářet bezpečné a přátelské prostředí s důrazem na individuální přístup k žákům. Vzdělávání je zaměřeno na rozvoj základních vědomostí a dovedností, podporu zdravého životního stylu a vytváření pozitivního vztahu k okolnímu prostředí a přírodě.

Pro výuku jsou k dispozici dvě učebny a tělocvična v prvním patře budovy školy. V přízemí se nachází další učebna, která je využívána pro výuku, činnost školní družiny i jako jídelna. V současné době se připravuje rekonstrukce části budovy školy, jejímž cílem je vybudování nové šatny, sborovny, sociálního zařízení a zázemí pro školní družinu. Zahájení provozu v nových prostorách je plánováno od školního roku 2025/2026.

Škola se zapojuje do vzdělávacích a preventivních programů a projektů, například OP JAK, Školní mléko, Ovoce do škol a Recyklohraní.

Součástí vzdělávací nabídky jsou také zájmové aktivity a další školní akce, které podporují všestranný rozvoj žáků. Škola organizuje zájmové kroužky, například: sportovní hry, stolní tenis, výtvarné a rukodělné činnosti, pěvecký sbor Hvězdičky a hru na flétnu. Pravidelně jsou pořádány výlety, exkurze a kulturní akce. Již dlouholetou tradici má ve škole pořádání Vánoční besídky spojené s jarmarkem a pohoštěním pro rodiče a přátelé školy. Nedílnou součástí kulturních akcí ve Vápně a okolních obcích je vystoupení pěveckého sboru Hvězdičky při adventních slavnostech. Součástí akcí spojených se závěrem školního roku je Vápenské muzicírování, kde vystupuje pěvecký sbor Hvězdičky a hráči na flétnu. Oblíbené je i přespávání ve škole. Žáci ze všech ročníků mají možnost účastnit se plaveckého výcviku a zimních pobytů na horách spojených s výukou lyžování nebo snowboardingu.

Velký důraz je kladen také na environmentální výchovu a vztah žáků k místu, kde žijí. Za podpory obce Vápno bylo vybudováno dětské hřiště, které slouží zároveň jako venkovní učebna. Prostor je součástí cyklostezky a je doplněn informačními tabulemi o obci a okolních přírodních zajímavostech. Do budoucna je plánováno jeho využití jako základny pro naučnou stezku.

Pedagogický sbor tvoří pedagogičtí pracovníci - učitelé. Ve škole dále působí asistentky pedagoga, které poskytují podporu žákům s podpůrným opatřením a pedagogům. Provoz školy zajišťuje také školnice, která zároveň pracuje ve školní jídelně – výdejně.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Škola spolupracuje se zřizovatelem, školskou radou, okolními mateřskými školami a dalšími místními organizacemi. Důležitou součástí činnosti školy je spolupráce se zákonnými zástupci žáků. Škola také dlouhodobě spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou Pardubice, Pedagogicko-psychologickou poradnou Hradec Králové a Speciálně pedagogickým centrem Svítání Pardubice.

Absolventi školy pokračují ve vzdělávání na druhém stupni základních škol v okolí nebo na víceletých gymnáziích, kde se bez větších obtíží zapojují do dalšího vzdělávání.

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Charakteristika ŠVP vychází bezprostředně ze státního RVP základního vzdělávání.

Cílem je poskytnout kvalitní základní vzdělání, orientované zejména na životní praxi a rozvoj klíčových dovedností žáků.

Navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině.

Usnadňuje svým pojetím přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání.

Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmu každého žáka.

Připravuje odpovídající podmínky pro vzdělávání žáku se speciálními vzdělávacími potřebami.

Zohledňuje podmínky školy, požadavky zákonných zástupců.

Rozšiřuje možnosti žáků mimořádně nadaných v oblasti jejich zájmů.

Předpokládá tvořivý charakter práce učitelů, uplatňování jejich zkušeností a individuality.

Bude doplňován a pozměňován podle potřeb praxe, připomínek a požadavků pedagogů, rodičů a žáků.

Škola stanoví následující vzdělávací a výchovné priority:

- a) Poskytovat kvalitní základní vzdělání zaměřené na aktivní dovednosti žáků.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- b) Rozvíjet schopnosti žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- c) Podporovat rozvíjení pohybových dovedností žáků ve školních i mimoškolních pohybových aktivitách.
- d) Rozvíjet komunikační dovednosti žáků v mateřském jazyce v cizím jazyce, v sociálních vztazích
- e) Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých.
- f) Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem.
- g) Vytvářet u žáků projevy pozitivních citů v chování.
- h) Pomáhat žákům orientovat se v digitálním prostředí a vést je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života.

K naplnění těchto výchovných a vzdělávacích priorit je zapotřebí, aby:

ŽÁK spolupracoval, usiloval o své vzdělání.

ZÁKONNÝ ZÁSTUPCE spolupracoval, měl aktivní a tvořivý přístup, byl zapojen v třídních aktivitách, pracoval event. jako člen školní rady.

UČITEL tvořivým způsobem vedl děti k praktickým dovednostem a sám se vzdělával v moderní technice.

Aby se všichni mohli opřít o kvalitní a funkční „ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM“, který však není dogmatem, ale v průběhu ověřování se bude upřesňovat.

K bodu a): Poskytovat kvalitní základní vzdělání zaměřené na aktivní dovednosti žáků;

- Učit žáky takovým znalostem a dovednostem, které budou dobře uplatnitelné v životě a praxi
- Zavádět efektivní metody výuky jako je skupinové vyučování, které vede žáky k týmové práci a vzájemné spolupráci

K bodu b): Aktivity vedoucí k rozvíjení schopností žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

Zaměřovat se na žáky nadané, vytvořit jim maximální podmínky pro jejich rozvoj. Z metod práce preferovat jak samostatnou, tak skupinovou práci, zúčastňovat se soutěží.

Soutěže – vědomostní, sportovní, umělecké.

Pomoc při identifikaci a následné péči o mimořádně nadaného žáka:

- Individuální práce vyučujícího

- Spolupráce s PPP
- Sestavení individ.vzděl. plánu (ve spolupráci s PPP nebo SPC)

K bodu c): Pohybové dovednosti rozvíjet při:

- plaveckém výcviku
- míčových a sportovních hrách
- atletice
- turistice
- zimních sportech

Pohybově nadaní žáci jsou podporováni v rozvíjení všech pohybových aktivit, především těch, kde žák projevuje největší zájem a talent.

K bodu d): V komunikačních dovednostech se zaměřit na to, aby žák dosáhl určité úrovně ovládnutí jazyka, a to v každé oblasti, tedy od poslechu, čtení, k samostatnému ústnímu projevu, rozhovorům, porozumění textu, k rozlišení podstatných a okrajových informací, k vyjádření dojmů z četby a formulování hlavní myšlenky. Vést žáky ke vhodné komunikaci se spolužáky, s učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu. Učit žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a zároveň poslouchat názor jiných.

K bodu e)-h): Hovořit a besedovat o zdravém životním prostředí, o významu čistoty pracovního prostředí, vést žáky k uvědomělé kázni.

K těmto výchovným cílům budou směřovat nejen vyučovací hodiny, ale i mimoškolní aktivity, školní družina, školy v přírodě, školní výlety.

Z této charakteristiky školního vzdělávacího programu naší školy, které chápeme jako vzdělání celistvé, budou jednotlivé oborové kompetence vzájemně provázané a cesty k naplňování všech klíčových kompetencí takové, aby odpovídaly možnostem a potřebám žáků.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Kompetence	Jak na to ve ŠVP
<p><i>Kompetence k učení</i> efektivní výběr způsobu a metod učení se, práce s informacemi, samostatné pozorování, experimentování, poznávání smyslu a cíle učení, vytváření komplexnějšího pohledu na svět,</p>	<p>učíme se sebehodnocení klademe důraz na čtení s porozuměním stanovujeme si pravidla přípravy na výuku společně stanovujeme také pravidla kontroly znalostí integrovaná tematická výuka činnostní vyučování</p>
<p><i>Kompetence k řešení problémů</i> rozpozná problém, plánuje způsob řešení, kriticky myslí, využívá vědomosti pro různé varianty řešení, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí, hodnotí výsledky svých činů,</p>	<p>řešíme problémové úkoly hledáme různé varianty řešení vedeme žáky k aktivnímu zapojení při práci ve skupině vyhledáváme informace účastníme se soutěží a olympiád připravujeme projekty Činnostní vyučování Čtením a psaním ke kritickému myšlení.</p>
<p><i>Kompetence komunikativní</i> formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, naslouchá druhým, účinně se zapojuje do diskuse, využívá informační a komunikační prostředky,</p>	<p>obhajujeme vlastní práci diskutujeme nad problémy navštěvujeme okolní školy vyprávíme si zážitky, obsah, dej připravujeme a přednášíme referáty „učíme“ spolužáky Otevřené vyučování</p>

<p><i>Kompetence sociální a personální</i> spolupracuje ve skupině, je ohleduplný k jiným, při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá, přispívá k diskusi v menším i větším kolektivu, vytváří si pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty</p>	<p>respektujeme názory jiných učíme se zodpovědnosti za své jednání, chování zařazujeme prvky dramatické výchovy spolupracujeme s handicapovanými klademe důraz na prožitek střídáme role ve skupině dodržujeme dohodnutá pravidla globální výchova</p>
---	---

Základní škola Vápno, okres Pardubice

<p><i>Kompetence občanské</i> respektuje přesvědčení druhých, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu, rozhoduje se zodpovědně, jedná ekologicky,</p>	<p>stanovujeme si pravidla chování jsme spoluvůrci školního řádu, dbáme na dodržování stanovených pravidel respektujeme individuální rozdíly třídíme odpad uklízíme obec globální výchova</p>
<p><i>Kompetence pracovní</i> používá bezpečné a účinné materiály, nástroje a vybavení, přistupuje zodpovědně k výsledkům pracovní činnosti, chrání si své zdraví i zdraví druhých, uvědomuje si nutnost ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.</p>	<p>pečujeme o svou třídu (školu) – čistota, výzdoba staráme se o školní pozemek a školní zahradu pořádáme exkurze zapojujeme se do zájmových kroužků třídíme odpad aktivně se zapojujeme do úklidu obce integrovaná tematická výuka činnostní vyučování Zdravá škola. kooperativní vyučování zážitková pedagogika</p>

<i>Kompetence digitální</i>	<ul style="list-style-type: none">• ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít• získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu• vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce• chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání• předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s
------------------------------------	---

	negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky
--	--

Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření § 16 odst. 9 školského zákona).

Forma vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními, žáci jsou individuálně posíláni na vyšetření do PPP Pardubice, SPC Svítání.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně – plán pedagogické podpory

- Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.
- Třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka (PLPP). Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou výchovného poradce. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující jiných předmětů.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel za metodické podpory výchovného poradce plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP)

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný výchovný poradce. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovného poradce individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy

Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah, tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). Části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem. Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření jsou uvedeny v příloze 3.

V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů)

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

Metody výuky (pedagogické postupy)

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků,
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi,
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu,
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů,
- podpora poznávacích procesů žáka (osvojování učiva, rozvoj myšlení, pozornosti, paměti),
- respektování míry nadání žáka a jeho specifika,
- orientace na rozvíjení informačně receptivních metod zaměřených na rozvoj vnímání, na práci s textem a obrazem,
- orientace na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování,
- individualizace výuky (zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování pracovních specifík žáka, stylů učení, doplňující výklad nebo procvičování, princip multisenzorického přístupu, nastavení dílčích cílů tak, aby žák mohl prožívat úspěch, opakované vracení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.),
- respektování pracovního tempa žáka, stanovení odlišných časových limitů pro plnění úkolů,
- zadávání domácích úkolů zohledňuje možnosti žáka a podmínky, které má žák k jejich plnění,
- zohledňování sociálního statusu a vztahových sítí žáka a prostředí, ze kterých žák přichází do školy,
- intervence na podporu oslabených nebo nefunkčních dovedností a kompetencí žáka.

Organizace výuky

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- střídání forem a činností během výuky,
- u mladších žáků využívání skupinové výuky,
- postupný přechod k systému kooperativní výuky,
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka,
- změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy v rámci vyučovací jednotky a se zřetelem k charakteru výuky a potřebám žáků,
- nabídka volnočasových aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka,
- organizační podpora mimoškolního vzdělávání, včetně odborných exkurzí a stáží.

Hodnocení žáka

- využívání různých forem hodnocení žáka,
- hodnocení vychází ze zjištěných specifík žáka (např. neznalost vyučovacího jazyka),
- práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka,
- podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení),
- zohlednění sociálního kontextu hodnocení, hodnocení směřuje nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace pro vzdělávání,
- z hodnocení jsou zřejmé konkrétní individuálně specifické podoby činnosti vyžadované po žákovi, jsou jasně a srozumitelně formulována hodnotící kritéria,
- formativní hodnocení směřuje k zpětnovazební podpoře efektivního učení žáka a je pro něj informativní a korektivní,
- celkové hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňuje jak omezení žáka, tak zejména jeho pokroky ve vzdělání.

Předměty speciálně pedagogické péče

V současné době nemáme.

Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- seznámení všech pedagogů, ale i spolužáků, s daným postižením žáka,
- respektování zvláštností a možností žáka,
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení žáka a možnostmi úlev,
- utvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry,
- možnost kompenzace jinými činnostmi, kde dítě může být úspěšné,
- v případě dlouhodobé nemoci konzultovat a vytvořit individuální vzdělávací plán,
- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků,
- podporování snahy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními,
- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci,
- nutnost spolupráce s rodiči,
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný,

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa.

Zapojení dalších osob a subjektů

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho zákonného zástupce a školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Poradenskou podporu těmto žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům zajišťuje školní poradenské pracoviště, které tvoří:

- školní metodik prevence,
- výchovný poradce,
- třídní učitelé.

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami škola dále spolupracuje s pedagogicko-psychologickými poradnami Pardubice, SPC Svítání či s jednotlivými speciálními psychology nebo psychology.

Škola má bezbariérový přístup.

Souhrnně: pro úspěšné vzdělávání žáků s výše jmenovanými poruchami škola nabízí:

- spolupráci s rodiči či zákonnými zástupci těchto žáků
- zapojení žáků do všech činností školy
- spolupráci se speciálními pracovišti (pedagogicko-psychologické poradny, SPC)
- respektování individuálních a specifických potřeb žáka
- úpravu obsahu vzdělávacích předmětů (individuální vzdělávací plány) učiva
- úpravu očekávaných výstupů jednotlivých předmětů v jednotlivých obdobích tak, aby byly pro tyto žáky reálné a splnitelné
- úpravu i výběr učiva vzhledem k očekávaným výstupům
- úpravu organizace výuky vzhledem k potřebám žáka (prostory, použití ITC ve výuce)
- specifické formy a metody výuky, pomůcky, speciální softwarové programy pro dané poruchy
- speciální pedagogickou péči
- zohlednění žáků při hodnocení výsledků vzdělávání
- posilování pozitivního přístupu žáka k dalšímu učení (celoživotní učení)
- umožňuje v případě potřeby působení asistenta pedagoga ve třídě
- spolupracuje s jinými školami, které se zaměřují na tyto žáky (přechod žáků do 6. ročníku, školy speciální)

Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaný a mimořádně nadaný žák

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Forma vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory

Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo rodičů. Pro tyto žáky může být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření.

Mimořádně nadaní žáci mají upraven způsob výuky tak, aby byli dostatečně motivováni k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka

- Při zjištění nadání a mimořádného nadání žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.
- Učitel daného předmětu je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou výchovného poradce. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující dalších předmětů, kde se projevuje nadání žáka.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpory učitel daného předmětu ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel za metodické podpory výchovného poradce plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s potřebami žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího programu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího programu. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný výchovný poradce. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovného poradce individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Stejný postup platí, pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy

Postup školy při přeřazení žáka do vyššího ročníku

- Zákonný zástupce žáka požádá o **přeřazení do vyššího ročníku**
- Ředitel školy jmenuje komisi pro přeřazení žáka do vyššího ročníku.
- Ředitel školy stanoví termín konání zkoušky v dohodě se zletilým žákem nebo zákonným zástupcem
- Ředitel školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky.
- Žák vykoná zkoušku před komisí.
- Komise určí hlasováním výsledek zkoušky.
- Škola pořizuje protokol o zkoušce, který je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.
- Ředitel školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka.
- V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Metody výuky (pedagogické postupy)

- obohacení dílčích výstupů školního vzdělávacího programu nad rámec učiva vyučovacích předmětů a oblastí školního vzdělávacího programu pro nadané a mimořádně nadané žáky,
- využívání individuální a skupinové projektové práce, stáže na odborných pracovištích na podporu rozvoje vědomostí a dovedností, včetně praktických dovedností nadaných žáků,
- povzbuzovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které dané téma vzdělávání nabízí.
- pestrá a podnětná výuka, která umožňuje velkou aktivitu, samostatnost a činorodost (nabídka nestandardních problémových úloh)

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- respektování pracovního tempa a zájmů žáka
- podpora hledání dalších možných postupů řešení problémů
- napomáhání osobnostnímu rozvoji těchto žáků, zapojovat je do kolektivních činností, vést je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším.

Úprava obsahu vzdělávání

- obohacování učiva {dílčích výstupů) nad rámec školního vzdělávacího programu podle charakteru nadání žáka,
- prohloubení učiva, rozšíření a obohacení o další informace,
- zadávání specifických úkolů, projektů (na složitější a abstraktnější úrovni),
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol.

Organizace výuky

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce,
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech,
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole,
- nabídka zájmových aktivit.
- vnitřní diferenciaci žáka v některých předmětech, např. cizí jazyk, matematika
- přeřazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí
- žáci se účastní olympiád, soutěží nejen školních, ale i regionálních nebo krajských,
- žáci jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou nebo základní uměleckou školou.
- spolupráce se sportovními kluby.

Souhrn aneb co škola nabízí:

- účast v soutěžích (místních, regionálních, celostátních, mezinárodních)
- zpracování zajímavých problémových úkolů
- zadávání specifických úkolů
- možnost samostatného vyhledávání projektů, problémů ze strany žáka
- zpracování individuálních projektů a jejich prezentace (škola, webové stránky apod.)
- zajímavé metody při zpracovávání projektů (využití ITC, internet)
- prohloubení vzdělávacího obsahu učebních předmětů dle zájmu žáka
- široký výběr zájmových útvarů (oblast hudební, výtvarná, sportovní, předmětová)
- experimentální činnost (spolupráce s odborníky na danou oblast)
- možnost volby předmětu individuálního vzdělávání
- účast ve výuce se staršími žáky

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- spolupráci s rodiči těchto žáků, hledání vhodných způsobů a cest k rozvoji nadání
- přechod do vyššího ročníku během školního roku

Pojetí vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

- Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) škola postupuje podle vyhlášky č. 27/2016 Sb. v platném znění včetně příloh.
- Žáci se SVP mají nárok na podpůrná opatření členěná do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (§16 odst. 2 školského zákona). Písemný informovaný souhlas zákonného zástupce zajistí třídní učitel, kterému doporučení ŠPZ předá výchovný poradce.
- Účelem podpory vzdělávání žáků se SVP je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření.
- Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je tento ŠVP podkladem pro zpracování plánu pedagogické podpory (PLPP), pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu PLPP nebo individuálního vzdělávacího plánu (IVP). O přiznání podpůrných opatření prvního stupně rozhodne třídní učitel ve spolupráci s výchovným poradcem.
- Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP (§16 odst. 2, písmeno e školského zákona), případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáka (§16 odst. 2 písmeno b školského zákona).
- Upravené očekávané výstupy (viz Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření) ovšem musí být na vyšší úrovni, než jsou očekávané výstupy stanovené RVP ZŠS.
- Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně budou předmětem metodické podpory těm pedagogům, kteří se budou na vzdělávání takového žáka podílet (metodická podpora ŠPP, případně DVPP).
- V IVP těchto žáků lze části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru.
- Do PLPP a IVP může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Přehled průřezových témat

Průřezová témata jsou nedílnou součástí ŠVP. Reprezentují aktuální problémy současného světa. Pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot. Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahu oborů. Přispívají tak ke komplexnosti vzdělávání žáku a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Průřezová témata jsou využita jako integrativní součást vzdělávacího obsahu propojeností se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s vyučovacím předmětem nebo v podobě projektu. Jejich účinnost je zajištěna obsahem dalších činností žáku realizovaných ve škole i mimo školu. V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

1/ OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy		
Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání	Český jazyk a literatura (1. – 5. roč.) Matematika (1. – 5. roč.) Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda (1. – 5. roč.) Hudební výchova (1. – 5. roč.)
	Sebepoznání a sebepojetí	Český jazyk a literatura (1. – 5. roč.) Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda (1. – 5. roč.) Cizí jazyk (1. – 5. roč.) – Moje rodina, moje škola, zvířata Tělesná výchova (1. - 5. roč.)
	Seberegulace a sebeorganizace	Český jazyk a literatura (1. – 5. roč.) Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda (1. – 5. roč.) Tělesná výchova (1. - 5. roč.) – Sportovní hry (pravidla)
	Psychohygiena	Český jazyk a literatura (1. – 5. roč.) Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda (1. – 5. roč.) Hudební výchova (1. – 5. roč.) – Hudba jako prostředek k relaxaci

Základní škola Vápno, okres Pardubice

	Kreativita	V rámci všech předmětů v 1. – 5. ročníku
--	------------	--

Sociální rozvoj	Poznávání lidí	V rámci všech předmětů v 1. – 5. ročníku
	Mezilidské vztahy	V rámci všech předmětů v 1. – 5. ročníku
	Komunikace	Český jazyk a literatura (1. – 5. roč.) Tělesná výchova (1. – 5. roč.) Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda (1. – 5. roč.) Cizí jazyk (1. – 5. roč.)
	Kooperace a kompetice	V rámci všech předmětů v 1. – 5. ročníku

Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Český jazyk a literatura (1. – 5. roč.) Matematika (1. – 5. roč.) Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda (1. – 5. roč.)
	Hodnoty, postoje, praktická etika	V rámci všech předmětů v 1. – 5. ročníku

2/ VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Tematické okruhy	
Občanská společnost a škola	Stanovení pravidel třídy - Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.) Tělesná výchova – Komunikace se žáky
Občan, občanská společnost a stát	Vlastivěda (4. roč.)

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Formy participace občanů v politickém životě	Vlastivěda (4. roč.)
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Vlastivěda (4. roč.)

3/ VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Tematické okruhy	
Evropa a svět nás zajímá	Vlastivěda (4. – 5. roč.) Český jazyk a literatura (1. – 5. roč.) Cizí jazyk (4. – 5. roč.)
Objevujeme Evropu a svět	Vlastivěda (4. – 5. roč.) Matematika (4. – 5. roč.) Anglický jazyk (5. roč.)
Jsme Evropané	Vlastivěda (5. roč.)

4/ MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	
Kulturní diference	Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.)
Lidské vztahy	Český jazyk a literatura (1. – 5. roč.) Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.) Výtvarná výchova (1. – 5. roč.) Pracovní činnosti (1. – 5. roč.)
Etnický původ	Český jazyk a literatura (1. – 5. roč.) Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.)

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Multikulturalita	Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.)
Princip sociálního smíru a solidarity	Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.)

5/ ENVIROMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	
Ekosystémy	Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.) Přírodověda (4. – 5. roč.) Výtvarná výchova (1. – 5. roč.)
Základní podmínky života	Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.) Přírodověda (4. – 5. roč.)
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.) Přírodověda (4. – 5. roč.) Pracovní činnosti (1. – 5. roč.) – Pěstitelské práce Výtvarná výchova (1. – 5. roč.)
Vztah člověka a prostředí	Prvouka (1. – 3. roč.) Vlastivěda (4. – 5. roč.) Přírodověda (4. – 5. roč.) Výtvarná výchova (1. – 5. roč.)

Plyn - Plamínek

Disp. předmět – Vztah člověka a prostředí

Zdravověda

4. Učební plán

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	Ročník					Minimální časová dotace	Disponibilní hodiny
		1.	2.	3.	4.	5.		
jazyk a jazykové komunikace	český jazyk	7 + 1	7 + 2	7 + 1	6 + 2	6 + 2	33 + 8	
	anglický jazyk	0 + 1	0 + 1	3	3	3	9 + 2	
matematika a její aplikace	matematika	4	4 + 1	4 + 1	4 + 1	4 + 1	20 + 4	
informační a komunikační technologie	informatika	-	-	-	1	1	2	
člověk a jeho svět	prvouka	2	2	2 + 1	-	-	12 + 2	
	přírodověda	-	-	-	1 + 1	2		
	vlastivěda	-	-	-	1	2		
umění a kultura	hudební výchova	1	1	1	1	1	12	
	výtvarná výchova	1	1	2	1	1		
člověk a zdraví	tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	
člověk a svět práce	pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	
týdenní hodinová dotace + disponibilní hodiny		18 + 2	18 + 4	22 + 3	21 + 4	23 + 3	102 + 16	
celkový týdenní počet hod. - maximum týdně		20	22	25	25	26	118	

Poznámky k učebnímu plánu

Vzdělávací oblasti a obory a jejich časová dotace – viz tabulace učebního plánu

- Vzdelávací oblast **Jazyk a jazyková výchova** se vyučuje v předmětech **Český jazyk a literatura, Cizí jazyk - Aj**
- Vzdelávací oblast **Matematika a její aplikace** se vyučuje v předmětu **Matematika a**
- **Informatika** – vzdělávací obsah je realizován ve čtvrtém a pátém ročníku
- Vzdelávací oblast **Člověk a jeho svět** se vyučuje v předmětech **Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda**
- Vzdelávací oblast **Umění a kultura** se vyučuje v předmětech **Hudební výchova, Výtvarná výchova**
- Vzdelávací oblast **Člověk a zdraví** se vyučuje v předmětech **Tělesná výchova**
- Vzdelávací oblast **Člověk a svět práce** se vyučuje v předmětu **Pracovní činnosti**

5. Učební osnovy

5.1.1. Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vyučovacího předmětu

Český jazyk je předmět, který vybavuje žáky takovými znalostmi a dovednostmi, které jim umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat. Dovednosti získané v tomto předmětu jsou důležité nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale také pro osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět je rozdělen do tří základních složek, jejich vzdělávací obsah ve výuce však prolíná.

Komunikační a slohová výchova: čtení s porozuměním, analyzování textu a posouzení jeho obsahu, srozumitelnost a obsahová výstižnost psaného projevu.

Jazyková výchova: spisovná podoba jazyka, srozumitelné, přehledné a jasné vyjadřování ústní i mluvené.

Literární výchova: získávání základních čtenářských návyků, schopnost poslouchat i interpretovat literární text, poznávání základních literárních druhů prostřednictvím četby, postihování záměrů autora i formulování vlastních názorů o přečteném, emocionální prožitek z četby.

Vyučovací předmět Český jazyk se vyučuje v 1. až 5. ročníku s časovou dotací 41 hodin. V 1. ročníku 8 hodin týdně, ve 2. ročníku 9 hodin, ve 3. ročníku po 8 hodinách týdně, ve 4. ročníku 8 a v 5. ročníku 8 hodin týdně. Výuka je organizována v kmenových učebnách. Při výuce žáci používají různé výukové pomůcky a encyklopedie, pracují s výukovými programy na PC. Znalosti získávané v tomto předmětu uplatňují i v dalších předmětech a to zejména v Prvouce, Přírodovědě a Vlastivědě, ve VV a v HV.

Učivo

Učitelé:

- Volí cestu ke konkretizovaným výstupům vyučovacího předmětu bez ostrých hranic mezi jazykovou, literární, komunikační a slohovou výchovou.
- Podporují zvyšování čtenářské gramotnosti žáků.
- Využívají dostupných nebo vlastních materiálů blízkých každodennímu životu žáků, tiskoviny volí přednostně z regionu školy.
- Volí metody a formy práce (prezentace, výpočetní technika, vlastní výpisky apod.) podporující zájem žáků o mateřský (český) jazyk, vytváří dostatek stimulů pro aktivní práci žáků.
- Vedou žáky k používání jazykových příruček.
- Při zadávání slohových prací a výběru témat literární výchovy přihlížejí k zájmům žáků a k aktuálním otázkám regionu.
- Nepřeceňují význam pravopisu, volí jevy základní.
- Vedou žáky ke zdokonalování jejich vyjadřovacích schopností a dovedností.
- Rozhodují o výběru a zařazení doplňujícího učiva.
- Zařazují průřezová témata dle organizace jednotlivých projektů.

Žák:

- Podílí se na výstavbě vyučovací hodiny, dle možností vyhledává informační zdroje mimo školu, prezentuje svou snahu.
- Pracuje s vlastními chybami.
- Prezentuje své myšlenky a názory v písemné (počítačové) podobě, např. ve školním, třídním časopise, webových stránkách školy apod.
- Využívá automatické opravy textu prostřednictvím ICT a zná jejich omezení.
- Své výroky promýšlí, plynule se vyjadřuje v mezích slušného chování.

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.

Kompetence k řešení problémů

- Na modelových příkladech ve svých předmětech naučíme žáky algoritmu řešení problémů.
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Při řešení problémů učíme žáky používat různé metody (např.: „SWOT analýza“ a metodu „brainstorming“).
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence komunikativní

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk v obci, web, počítačová prezentace apod.).
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.

Kompetence sociální a personální

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.

Kompetence občanské

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
- Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Komunikační a slohová výchova

Očekávané výstupy - 1. období

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Očekávané výstupy - 2. období

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti

Učivo

- čtení - praktické čtení (technika čtení, čtení pozorné, plynulé, znalost orientačních prvků v textu)
věcné čtení (čtení jako zdroj informací, čtení vyhledávací, klíčová slova)
- naslouchání - praktické naslouchání (zdvořilé, vyjádření kontaktu s partnerem)
věcné naslouchání (pozorné, soustředěné, aktivní - zaznamenat slyšené, reagovat otázkami)
- mluvený projev - základy techniky mluveného projevu (dýchání, tvoření hlasu, výslovnost), vyjadřování závislé na komunikační situaci;
komunikační žánry: pozdrav, oslovení, omluva, prosba, vzkaz, zpráva, oznámení, vypravování, dialog na základě obrazového materiálu;
základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování),
mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta)
- písemný projev - základní hygienické návyky (správné sezení, držení psacího náčiní, hygiena zraku, zacházení s grafickým materiálem)
- technika psaní (úhledný, čitelný a přehledný písemný projev, formální úprava textu)
- žánry písemného projevu: adresa, blahopřání, pozdrav z prázdnin, omluvenka; zpráva, oznámení, pozvánka, vzkaz, inzerát, dopis, popis;
jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník), vypravování

Jazyková výchova

Očekávané výstupy - 1. období

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých, měkkých a obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech
- odůvodňuje a správně píše: ú/ů, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
- odůvodňuje a správně píše velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

Očekávané výstupy - 2. období

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova víceznačná
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí
- vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

Učivo

- zvuková stránka jazyka - sluchové rozlišení hlásek, výslovnost samohlásek, souhlásek a souhláskových skupin, modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk)
- slovní zásoba a tvoření slov - slova a pojmy, význam slov, slova jednoznačná a mnohoznačná, antonyma, synonyma, homonyma; stavba slova (kořen, část předponová a příponová, koncovka)
- tvarosloví - slovní druhy, tvary slov

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- skladba - věta jednoduchá a souvětí, základní skladební dvojice
- pravopis - lexikální, základy morfologického (koncovky podstatných jmen a přídavných jmen tvrdých a měkkých) a syntaktického (shoda přísudku s holým podmětem)

Literární výchova

Očekávané výstupy - 1. období

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané výstupy - 2. období

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Učivo

- poslech literárních textů
- zážitkové čtení a naslouchání
- tvořivé činnosti s literárním textem - přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, dramatizace, vlastní výtvarný doprovod
- základní literární pojmy - literární druhy a žánry: rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, bajka, povídka; spisovatel, básník, kniha, čtenář; divadelní představení, herec, režisér; verš, rým, přirovnání

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ČESKÝ JAZYK

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- čte s porozuměním jednoduché texty
- rozumí pokynům přiměřené složitosti
- dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost,
- sklon a správné tvary písmen
- spojuje písmena a slabiky
- převádí slova z mluvené do psané podoby
- dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost
- opisuje a přepisuje krátké věty

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích
- má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování
- v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči, popíše jednoduché předměty, činnosti a děje
- opisuje a přepisuje jednoduché texty
- píše správně a přehledně jednoduchá sdělení
- píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy ČJL-5-1-09p ovládá hůlkové písmo
- tvoří otázky a odpovídá na ně

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
- rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
- tvoří slabiky
- píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

- rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- pozná podstatná jména a slovesa
- dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
- rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
 - určuje samohlásky a souhlásky
 - seřadí slova podle abecedy
 - správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě
 - správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
- reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací
 - při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- dramatizuje jednoduchý příběh
- vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
- čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
- určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
- rozlišuje prózu a verše
 - rozlišuje pohádkové prostředí od reálného
 - ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

5.1.2. Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Postupné osvojování anglického jazyka pomáhá žákům snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení jejich mobility jak v jeho osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákům poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S vyučovacím předmětem Anglický jazyk žáci začínají v 1. ročníku. Dotace na anglický jazyk je jednu vyučovací hodinu týdně pro 1. a 2. ročník a tři hodiny pro 3., 4. a 5. ročník. Výuka směřuje k praktickým dovednostem. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností, volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka anglického jazyka v základní škole směřuje více než k ovládnutí tohoto cizího jazyka – k jeho praktickému používání jako komunikačního prostředku (nejlépe v kombinaci s využíváním ICT).

Získávání praktických dovedností žáka (a hodnocení žáka - do jaké míry si je osvojil) je zaměřeno na 5 základních „oblastí“ cizího jazyka – Poslech, Rozhovory, Samostatný ústní projev, Čtení a Psaní.

Na I. stupni ZŠ představuje výuka anglického jazyka úvod do cizojazyčného vzdělávání. Jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a o zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí, příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku.

Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale též s hudební, pohybovou, výtvarnou a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky a obohacuje je novými prvky (viz např. hraní rolí, dramatizace improvizace ap.), využívá se nahrávek, říkanek, básniček, písniček aj. textů v interpretaci rodilých mluvčích. Do výuky jsou zařazovány i vhodné programy na PC, příp. lze (podle schopností žáků) využívat i připojení k internetu. Významnou úlohou vyučujícího je rozvíjet představivost dětí, podněcovat a oceňovat jejich aktivitu a invenci a jejich tvůrčí přístup k činnostem.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení.
- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme práci s chybou.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním v Anglickém jazyce rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva“).
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problémů.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

Kompetence komunikativní

- Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa.
- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Podporujeme integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky.
- Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, počítačová prezentace apod.).
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Učíme žáky nonverbální komunikaci.
- Jdeme příkladem sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

Kompetence sociální a personální

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Podporujeme začlenění žáků - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
- Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů.
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

Kompetence občanské

- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem.
- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
- Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
- V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
- Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Motivujeme žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).
- Na konkrétních příkladech (inzeráty v tisku a na internetu) demonstrujeme lepší možnosti pracovního uplatnění při ovládnutí vyučovaného cizího jazyka.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svůj vyučovací předmět, svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností doma i v zahraničí.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

1. období (1. - 3. ročník)

Řečové dovednosti

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přihradí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

2. období (4. a 5. ročník)

Poslech s porozuměním

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

Mluvení

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Čtení s porozuměním

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Psaní

- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem
- tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

ANGLICKÝ JAZYK

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

- je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

Očekávané výstupy – 2. období

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

MLUVENÍ

žák

- pozdraví a poděkuje
- sdělí své jméno a věk
- vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

PSANÍ

žák

- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

5.2. Matematika a její aplikace

5.2.1. Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Matematika je předmět, který by měl být chápán jako odraz reálných vztahů v hmotném světě. V základním vzdělávání je především založen na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Žáci v něm mají získat početní dovednosti v oboru přirozených a racionálních čísel, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby ve všech oblastech, bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení. Vzdělání v tomto předmětu by mělo směřovat k rozvíjení z vlastních zkušeností, potřebě počítat, kreslit a hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující. Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu je rozdělen na tyto okruhy:

Číslo a početní operace – dovednost provádět operaci, porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem, dovednost propojit operaci s reálnou situací).

Závislost, vztahy a práce s daty – uvědomění si změn a závislostí, jejich analýza, tabulky, jednoduché grafy.

Geometrie v rovině a v prostoru – dovednost porovnávat, odhadovat, měřit, zkoumat tvary a prostor, hledání podrobností a odlišností tvarů, útvarů vyskytujících se všude kolem nás.

Nestandardní aplikační úlohy a problémy – dovednosti řešit problémové situace z běžného života, uplatňování a rozvoj logického a praktického myšlení.

Vyučovací předmět Matematika se vyučuje v 1. až 5. ročníku s časovou dotací 24 hodin – v každém ročníku každý týden 5 hodin, v 1. ročníku 4 hodiny. Výuka je organizována v kmenových učebnách. Při výuce žáci používají různé výukové pomůcky, různé manipulační pomůcky k vytváření matematických představ, pracují s výukovými programy na PC. Znalosti z matematiky se využívají téměř ve všech vyučovacích předmětech. Rovněž znalosti z jiných předmětů se vhodně využívají v hodinách matematiky.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Kompetence k učení

- Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení.
- Vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem vyučovací hodiny, na konci vyučovací hodiny vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.
- Učíme práci s chybou.
- Učíme žáky využívat matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace.
- Rozvíjíme paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů.
- U žáků rozvíjíme abstraktní a exaktní myšlení osvojováním si využíváním základních matematických pojmů a vztahů.
- Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním v oboru matematika rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

Kompetence k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva“).
- Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Rozvíjíme kombinatorické a logické myšlení při řešení problémových úloh.
- Při řešení problémových úloh učíme žáky provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledku, volbě správného postupu k řešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému.
- Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

Kompetence komunikativní

- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
- Při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu Matematika vedeme žáky k tomu, aby využívali vhodné matematické symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení.
- Při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu učíme žáky vnímat složitosti reálného světa a porozumět jim z hlediska matematizace reálné situace, která vede k sestavení matematického modelu.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty.

Kompetence sociální a personální

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ost. členů týmu.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
- Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Kompetence občanské

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
- Kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního potrestání nepřipouštíme.
- Vedeme žáky k věcnému řešení problémů.
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, příkladně plníme své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům, jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Číslo a početní operace

Očekávané výstupy - 1. období

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Očekávané výstupy - 2. období

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku "-" pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Učivo:

- přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- násobilka
- vlastnosti početních operací s čísly
- písemné algoritmy početních operací

Závislosti, vztahy a práce s daty

Očekávané výstupy - 1. období

- orientuje se v čase, převádí jednotky času v běžných situacích
- opisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

Očekávané výstupy - 2. období

- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Učivo:

- závislosti a jejich vlastnosti
- diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

Geometrie v rovině a v prostoru

Očekávané výstupy - 1. období

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa
- nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Očekávané výstupy - 2. období

- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary, užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Učivo:

- základní útvary v rovině–lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník
- základní útvary v prostoru–kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec
- délka úsečky; jednotky délky a jejich převody
- obvod a obsah obrazce
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- osově souměrné útvary

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Očekávané výstupy - 2. období

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

Učivo

- slovní úlohy
- číselné a obrázkové řady
- magické čtverce
- prostorová představivost

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

MATEMATIKA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20
- čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100
- zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat
- sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20
- řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20 umí rozklad čísel v oboru do 20

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000
- sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla
- zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
- zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- rozeznává sudá a lichá čísla
- používá kalkulátor

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
- doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
 - zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahore, dole, vpředu, vzadu
 - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vyhledá a roztrídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu
- orientuje se a čte v jednoduché tabulce
 - určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
 - provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
 - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit
- rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují
- používá pravítko

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary
- měří a porovnává délku úsečky

- vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí osu souměrnosti překládáním papíru
- pozná základní tělesa

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

5.3.Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání. Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování. V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Učivo

Data, informace a modelování

- data, informace: sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů
- kódování a přenos dat: využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace
- modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka

Algoritmizace a programování

- řešení problému krokováním: postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci
- programování: experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- kontrola řešení: porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem

Informační systémy

- systémy: skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi
- práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslovaný a nečíslovaný seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu

Digitální technologie

- hardware a software: digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů
- počítačové sítě: propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat
- bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla

- seznámení s formáty souborů
- multimediální využití počítače
- jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software
- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

INFORMATIKA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy – 2. období

žák

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- pracuje s výukovými a zábavními programy podle pokynu

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- ovládá základní obsluhu počítače
- dodržuje pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou

5.4. Člověk a jeho svět

5.4.1. Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Prvouka vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět RVP ZV. Hlavním cílem předmětu je rozvíjet poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Podmínkou úspěšného vzdělávání v daném předmětu je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitele. Propojení výuky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka je členěn do pěti tematických okruhů, které tvoří jeden celek vnitřně propojený zřejmými souvislostmi a vztahy.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí. Ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek.

V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině a obci. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody nejbližšího okolí jejich života. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci jsou vedeni k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace.

Vyučovací předmět Prvouka se vyučuje v 1. a 2. ročníku ve 2 hodinové týdenní dotaci, ve 3. ročníku ve 3 hodinové týdenní dotaci. Nezanedbatelná část výuky probíhá mimo budovu školy – v blízkém okolí školy, v různých částech obce. K preferovaným formám výuky patří i exkurze do různých institucí a do zajímavých přírodních lokalit.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu

Kompetence k učení

- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle.
- Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
- Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
- Vedeme k práci s chybou.
- Podněcujeme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

Kompetence k řešení problémů

- Vedeme žáky k tomu, aby se nebáli problémů, aby o nich hovořili a přijímali odpovědnost za své chování.
- Vytvářením praktických problémových úloh a situací z třídního kolektivu učíme žáky prakticky problémy řešit.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problémů.
- Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů.
- Vysvětlujeme, jak některým problémům předcházet.
- Ve škole i při mimoškolních akcích průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.
- Jdeme příkladem - sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešíme různé problémové situace ve škole.

Kompetence komunikativní

- Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
 - Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
 - Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
 - Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.
 - Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.
 - Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu jako přípravu na dodržování zákonných norem a morálky společnosti.
 - Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace.
 - Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. Sami otevřeně komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. Netolerujeme pomluvy, nezdvořilost a „zákulisní jednání“.
- Pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti.

Kompetence sociální a personální

- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
- Vedeme žáky k odsouzení nežádoucích projevů rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Vedeme žáky k toleranci a uznání přirozené autority svých spolužáků.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.

Kompetence občanské

- V žácích upevňujeme hrdost na svou osobu, rodinu a obec.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí a svého zdraví.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

Kompetence pracovní

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých, učíme je vážit si pracovního úsilí kamarádů a respektovat výsledky jejich práce.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Učíme žáky pracovat přiměřeným pracovním tempem, aby neplýtvali svojí energií ani energií druhých.
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku). Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

5.4.2. Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vlastivěda přináší žákům základní poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí. Vyučuje se ve 4. a 5. ročníku. Časová dotace předmětu vlastivěda je ve 4. i 5. ročníku 2 hodiny týdně.

Předmět vlastivěda formuje u žáků vědomí příslušnosti k vlastnímu národu. Žáci se seznamují s životem a tradicemi v různých historických obdobích a v různých kulturních oblastech světa.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Vědomosti a poznatky si žáci osvojují nejen na základě výuky, ale i prostřednictvím rozmanitých činností (vycházky, exkurze, návštěva galerie, výstavy...).

Výuka směřuje k vytváření základní představy o ČR, o její přírodě, kultuře a historii, a o dalších evropských státech. Žáci se učí pracovat s mapami, používat získané dovednosti v praxi. Při výuce jsou vedeni k využívání různých zdrojů informací (televize, internet, encyklopedie, odborná literatura přiměřená věku žáků).

Rozvíjejí schopnosti pozorovací, srovnávací, vyjadřovací. Na základě získaných poznatků, dovedností a zkušeností si vytvářejí odpovědný vztah k přírodnímu a kulturnímu bohatství a životnímu prostředí na Zemi.

Vymezení předmětu s ohledem na rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

Žáci aktivně vyhledávají a třídí informace s využitím všech dostupných zdrojů. Učí se chápat získané poznatky v širších souvislostech. Jsou motivováni k dalšímu vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů:

Žáci se učí poznávat problémy. Vyhledávají různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problémů.

Kompetence komunikativní:

Žáci využívají časové údaje při řešení různých situací, rozlišují děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Rozšiřují si slovní zásobu v osvojovaných tématech.

Kompetence sociální a personální:

Žáci se učí pracovat v týmu. Učí se chápat rozdíly mezi lidmi, národy a vzájemnému respektu.

Kompetence občanské:

Žáci se učí přijímat společenské normy. Vytvářejí si vztah k rodné zemi, rodině, tradicím a pod. Seznamují se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti i ve světě.

Kompetence pracovní:

Žáci se učí správnému způsobu užití pomůcek. Utvářejí si pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti. Učí se na příkladech porovnávat minulost a současnost.

5.4.3. Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, je realizován ve 4. a 5. ročníku v návaznosti na prvouku. Jeho časová dotace činí ve 4. ročníku 1 hodinu týdně, v 5. ročníku 2 hodiny týdně.

Jeho obsahem jsou témata, která rozvíjejí vědomosti a dovednosti, jež umožňují žákům aktivně poznávat přírodu, člověka i prostředí v němž člověk žije. Žáci se seznamují se základními jevy a vztahy v přírodě, získávají základní vědomosti o Zemi, vesmíru, technice.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Výuka vede ke společnému i samostatnému pozorování a poznávání přírody a řešení přiměřeně náročných úkolů, k získávání kladného vztahu k přírodě a životnímu prostředí, uvědomění si odpovědnosti člověka za své zdraví, za poskytnutí první pomoci, za bezpečné chování. Žáci se seznamují s jednáním v různých situacích ohrožení zdraví a bezpečnosti, včetně chování při mimořádných událostech.

Základem výuky v této oblasti by měl být osobní příklad učitele a vlastní prožitek žáků. Tato vzdělávací oblast připravuje základy pro specializovanější výuku v dalších vzdělávacích oblastech.

Vymezení předmětu s ohledem na rozvoj klíčových kompetencí:

Kompetence k učení:

Žáci získávají informace o přírodě, pozorují přírodu, zaznamenávají pozorované jevy, porovnávají výsledky svého pozorování. Žáci aktivně vyhledávají a třídí informace s využitím všech dostupných zdrojů. Učí se chápat získané poznatky v souvislostech. Jsou motivováni k dalšímu vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů:

Žáci poznávají problémové situace, učí se nalézat způsoby řešení problémů, správně se rozhodovat a vyhledávat příslušné informace potřebné k řešení problémů. Ověřují vhodnost zvoleného způsobu řešení.

Kompetence komunikativní:

Žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech, používají správnou terminologii. Učí se vyjadřovat výstižně a logicky své názory i respektovat názory druhých a vhodně na ně reagovat. Žáci pracují s různými zdroji informací (encyklopedie, internet, učebnice, exkurze).

Kompetence sociální a personální:

Žáci se učí pracovat v týmu, učí se poskytnout pomoc i o ni požádat. Budují si sebedůvěru a samostatnost a konfrontací s ostatními se učí sebehodnocení.

Kompetence občanské:

Žáci se učí přijímat společenské normy, učí se chápat rozdíly mezi lidmi a vzájemnému respektu. Vytvářejí si odpovědný vztah k přírodě, k životnímu prostředí, ke zdraví a bezpečnosti sebe i druhých.

Kompetence pracovní:

Žáci pozorují, experimentují a manipulují. Učí se správnému způsobu užití pomůcek. Dodržují obecná pravidla bezpečnosti. Žáci utvářejí pracovní návyky v jednoduché samostatné pracovní i týmové činnosti. Učí se plnit své povinnosti.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru

Místo, kde žijeme

Očekávané výstupy

1. období

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a oblužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

2. období

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Učivo

- **domov** - prostředí domova, orientace v místě bydliště
- **škola** - prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy
- **obec (město), místní krajina** - její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
- **okolní krajina (místní oblast, region)** - zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- **regiony ČR** – Praha a vybrané oblasti ČR
- **naše vlast** - domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly
- **Evropa a svět** – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- **mapy obecně zeměpisné a tematické** - obsah, grafika, vysvětlivky

Lidé kolem nás

Očekávané výstupy

1. období

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

2. období

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat
- orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

Učivo

- **rodina** - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- **soužití lidí** - mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie
- **chování lidí** - vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům
- **právo a spravedlnost** - základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy,
- **vlastnictví** - soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky

Lidé a čas

Očekávané výstupy

1. období

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu,
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

2. období

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; k
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

Učivo

- **orientace v čase a časový řád** - určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období
- **současnost a minulost v našem životě** - proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- **regionální památky** - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- **báje, mýty, pověsti** - minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Rozmanitost přírody

Očekávané výstupy

1. období

- pozoruje, popisuje a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

2. období

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činnostmi člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo

- **látky a jejich vlastnosti** - třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- **voda a vzduch** - výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- **nerosty a horniny, půda** - některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- **Vesmír a Země** - sluneční soustava, den a noc, roční období
- **rostliny, houby, živočichové** - znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- **životní podmínky** - rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- **rovnováha v přírodě** - význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- **ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody** - odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví

Očekávané výstupy

1. období

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

2. období

- využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

Učivo

- **lidské tělo** - životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- **péče o zdraví** - zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; přenosné a nepřenosné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- **návykové látky, závislosti a zdraví** – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- **osobní bezpečí, krizové situace** –vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví –služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

PRVOUKA (1. – 3. r.), PŘÍRODOVĚDA (4. – 5. r.), VLASTIVĚDA (4. – 5. r.)

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy
- popíše a zvládne cestu do školy
- uvede nejvýznamnější místa v okolí svého bydliště a školy

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje
- orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany
- řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě
- uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí
- sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest
- pozná státní symboly České republiky

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy
- dodržuje základní pravidla společenského chování
- při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům
- pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)
- rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy
- porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
- sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase
- zná rozvržení svých denních činností
- rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- poznává různé lidské činnosti

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
- uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
- vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- provede jednoduchý pokus podle návodu

Očekávané výstupy – 2. období

- na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody
- popíše střídání ročních období
- zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí
- zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata
- chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí
- popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- reaguje vhodným způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech
- provádí jednoduché pokusy se známými látkami

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsahu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění
- pojmenuje hlavní části lidského těla
- rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje své zdraví a zdraví jiných
- uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech
-

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti
- odmítá návykové látky
- ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc
uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

5. 5. Umění a kultura

Do vzdělávací oblasti Umění a kultura jsou zahrnuty předměty výtvarná výchova a hudební výchova. Oba tyto předměty se prolínají do většiny vzdělávacích oblastí a téměř vždy jsou upotřebitelné v praktickém životě. Tato oblast rozvíjí u žáků estetické cítění a vnímání, jsou rozvíjeny mimoslovní projevy. Žáci mohou vyjádřit své pocity, seberealizují se, učí se kritičnosti, přemýšlejí, jak umění propojuje svět. Pochopí odlišnost světových kultur. Při seznámení s uměleckými díly ať hudebními, výtvarnými či architektonickými se žák učí přemýšlet o životě dříve a dnes. Žák se učí obhájit svůj postoj při hodnocení umělecké činnosti a respektuje názor druhého.

5.5.1. Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Časové vymezení předmětu: hudební výchova je zařazena do každého ročníku s časovou dotací jedné hodiny týdně.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechového činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovémi.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáka:

Kompetence k učení:

Vést žáky k vlastní tvořivosti, rozvoji komunikace, umět pracovat s hudebním textem, rozlišovat artifiční a neartifiční hudební umění, podpořit rozvoj fantazie.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Kompetence k řešení problémů:

Na základě vlastních zkušeností a zkušeností ostatních vybudovat postoj, který je nutno obhájit.

Kompetence komunikativní:

Vysvětlování obsahu písně, vyjádření vlastního názoru, obhajovat ho, hledání tolerance k názoru dalších účastníků, vliv médií na tvorbu, hudební soutěže.

Kompetence sociální a personální:

Respektování práce druhých, obhajoba vlastní práce, utváření příjemné atmosféry při společném prožitku, přispívat k upevňování mezilidských vztahů.

Kompetence občanské:

Naučit se chápat smysl hudebního umění, jeho provázanosti se světem, získávat vědomosti z kulturní tvorby jiných národů, učit se kriticky přemýšlet nad obsahem písně.

Kompetence pracovní:

Vytváření pozitivního vztahu k hudebním činnostem, vytváření kulturního prostředí, učit se pracovat s hlasem a s vlivem médií a techniky na sluch.

Očekávané výstupy:

1. období

- zpívá v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

2. období

- zpívá v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- pěvecký a mluvní projev –pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- hudební rytmus–realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- dvojhlas a vícehlas –prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.
- záznam vokální hudby–zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření(např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- hra na hudební nástroje –reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.
- rytmizace, melodizace, hudební improvizace–tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod, hudební hry (ozvěna, otázka–odpověď), jednodílná písňová forma
- “- záznam instrumentální melodie –čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- taktování, pohybový doprovod znějící hudby–dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby–pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- orientace v prostoru–utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- kvality tónů–délka, síla, barva, výška
- vztahy mezi tóny–souzvuk, akord
- hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným nábojem –rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj
- hudební styly a žánry–hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.
- hudební formy–malá písňová forma□
- interpretace hudby–slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

5.5.2. Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Žák se učí vizuálnímu chápání umění, tvořivému přístupu k práci, uplatňuje tvůrčí fantazii, učí se vyjádřit své pocity a prožitky.

K realizaci využívá výtvarná výchova osvědčené postupy a metody a dále také netradiční přístupy. Z obrazu vnímá okolní svět, uplatňuje výtvarné myšlení, s cílem pochopit výtvarné umění a výtvarnou kulturu jako nedílnou součást světa. Zamýšlí se nad odkazem našich předků a chrání umělecká díla. Na základě kulturního dědictví získává úctu k předchozím generacím, učí se národní hrdosti.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáka:

Kompetence k učení:

Žáci si uvědomují, že výtvarné umění je způsob poznávání světa, dorozumívání mezi lidmi, začleňování se do lidské společnosti, odhalování své individuality, uvolňování emocí. Učí se nacházet tento smysl umění, posuzovat svůj vlastní pokrok, překonávat překážky, vyhledávat a třídit informace, používat odbornou terminologii, objevovat umění každodennosti – oblast módy, bydlení, reklamy, médií, designu, kultury prostředí. Uvědomují si své možnosti, posouvají své vědomosti a dovednosti, hledají způsob vyjádření (malířský, kreslířský typ). Získané schopnosti a vědomosti je motivují k další aktivitě, tvůrčí činnosti.

Kompetence k řešení problémů:

Žáci vyhledávají informace, které je vedou k pochopení výtvarné činnosti, zkoumaného jevu. Pracují s dostupnými prostředky (odborné výtvarné publikace, dějiny umění, obrázkové encyklopedie, internet, speciální programy na PC, galerie umění, výstavy, muzea). Hledají vhodné postupy, techniky výtvarného sebevyjádření, objevují variabilitu řešení. Učí se chápat, že v umění neexistuje jedna správná cesta, ale důraz je kladen na tvořivé hledání nových možností, originalitu, intuici, osobitost. Zároveň si však uvědomují, že umění není samoúčelné, ale cosi sděluje.

Kompetence komunikativní:

Žáci si uvědomují, že umění je prostředek komunikace člověka se světem. Postupně si osvojují různé výtvarné techniky, zkušenosti, které jim dopomáhají lépe se orientovat nejen ve svém výtvarném projevu, ale ve výtvarném vyjádření svých spolužáků. Zamýšlejí se nad vlastními i ostatními vizuálně obraznými vyjádřeními, reagují na ně, využívají je ke svému rozvoji. Učí se účinně komunikovat při skupinové tvorbě.

Kompetence sociální a personální:

Žáci se učí spolupracovat, vzájemně se tolerovat, chovat se a jednat ohleduplně a taktně. Nabízejí své výtvarné myšlenky, nápady a konzultují je s ostatními, společně hledají možnosti řešení. Rozdělují si role při společné výtvarné práci, dbají, aby se všichni dle svých schopností zapojili do akce a vytvořili společně dílo. Oceňují přínos ostatních, učí se vážit si své vlastní práce i práce druhých.

Kompetence občanské:

Žáci se učí porozumět umění, vytvořit si k němu kladný vztah. Uvědomují si jeho hodnotu v odkazu našich předků, učí se národní hrdosti. Poznávají umělecká díla výtvarná, sochařská i architektonická – navštěvují památná místa, kulturně-historická místa České republiky. Vnímají české výtvarné umění jako součást umění evropského.

Kompetence pracovní:

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Žáci se učí již od 1. třídy základním pracovním návykům při všech výtvarných činnostech (práce s barvou, štětcem, nůžkami, lepidlem, rydly, dřívky, uhly...). Udržují si své pracovní místo v čistotě. Tvoří tak, aby nezranili sebe ani spolužáky. Dodržují daná bezpečnostní i hygienická opatření. Učí se samostatnosti. Jsou vedeni k efektivnímu využívání výtvarných prostředků, neplýtvání materiálem, celkově citlivému přístupu a k ochraně životního prostředí.

Očekávané výstupy:

1. období

- rozpoznává (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vnímání události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

2. období

- při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- prvky vizuálně obrazného vyjádření –linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury –jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- uspořádání objektů do celků –uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly –vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření–umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností–manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- typy vizuálně obrazných vyjádření –jejich rozlišení, výběr a uplatnění –hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením–hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- osobní postoj –jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření –v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu);
- proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

UMĚNÍ A KULTURA

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty
- správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytmizaci říkadél i při zpěvu
- reaguje pohybem na tempové a rytmické změny
- rozliší sílu zvuku
- pozorně vnímá jednoduché skladby

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- zpívá písně v přiměřeném rozsahu k individuálním schopnostem
- propojí vlastní pohyb s hudbou
- doprovází spolužáky na rytmické hudební nástroje
- odliší tóny podle výšky, síly a barvy

- pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb
- správně hospodaří s dechem při interpretaci písní - frázování

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- rozpoznává, pojmenovává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr
- rozlišuje, porovnává, třídí a pojmenovává linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

5.6. Člověk a zdraví

Poznávání a praktické ovlivňování rozvoje ochrany zdraví je jednou z hlavních priorit vzdělávání. Je základní podmínkou pro plnohodnotný život a pracovní výkonnost. Proto vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší žákům základní poznatky, činnosti a způsoby chování, které ovlivňují jejich zdraví a postoj k jeho péči a rozvoji. Žáci si osvojují základní podněty a učí se je využívat ve svém životě.

Cílem vzdělávací oblasti je, aby se žáci poznali jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu a význam lidského zdraví i způsoby prevence spojené s jeho udržením a posilováním.

K naplnění těchto cílů je třeba co nejvyšší aktivace a zapojení žáků do výuky. Důraz budeme klást na praktické činnosti, motivaci vyplývající z propojení učiva s každodenním životem, včetně života ve škole, který je ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí tak, aby se posílil zájem žáků o danou problematiku.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků v Tělesné výchově. Vzdělávací obsah se prolíná do života školy a ostatních vzdělávacích oblastí, které jej využívají či doplňují.

Vzdělávací obor Tělesná výchova směřuje jak k poznání vlastních pohybových zájmů a možností, tak k jejich vlivu na tělesnou zdatnost a duševní a sociální pohodu. Předpokladem k aktivnímu osvojení pohybových dovedností je žákův prožitek z pohybu, jehož dobré zvládnutí jej zpětně kladně ovlivňuje a motivuje.

5.6.1. Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět tělesná výchova je zařazen ve všech ročnících školy. Hodinová dotace je 2 hodiny týdně, 20 hodin plavecké výuky ročně ve všech ročnících (třetí a čtvrtý ročník povinná výuka plavání).

Tělesná výchova na základní škole musí pomáhat žákům vytvářet správné návyky pro zdravý způsob života a to tak, aby byla pro ně pohybová aktivita radostí a neumožnila jim hledat náhradní hodnoty a smysl života v různých závislostech.

Obsah tělesné výchovy tvoří vybrané pohybové činnosti, které s využitím vhodných forem a metod práce přispívají k optimálnímu tělesnému a pohybovému rozvoji a jsou v současných podmínkách školy splnitelné.

Předmět Tělesná výchova zahrnuje průřezové téma

Osobnostní a sociální výchova – řešení problémů, praktická etika, kooperace, komunikace, vztahy mezi lidmi, psychohygiena, sebepoznávání, seberegulace.

Výchovné a vzdělávací strategie - vymezení předmětu vzhledem k rozvíjení klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení:

Poznávání vlastních pohybových schopností a jejich individuální rozvoj, prožívání souvislostí mezi tělesnou kondicí a psychickou pohodou, systematické sledování vývoje vlastní fyzické zdatnosti.

Kompetence k řešení problémů:

Přemýšlení o problému při ovládnutí cviku, sportovního prvku a hledání tréninkové cesty k jeho odstranění, hledání vhodné taktiky v individuálních i kolektivních sportech.

Kompetence komunikativní:

Vyslechnutí a přijetí pokynů vedoucího družstva, otevírání prostoru diskusi o taktice družstva, pořizování záznamů a obrazových materiálů ze sportovních činností a jejich prezentace.

Kompetence sociální a personální:

Dodržování pravidel fair play, prezentace a podpora myšlenek olympijského hnutí, rozvoj spolupráce uvnitř kolektivu sportovního družstva, rozdělování a přijímání úkolů v rámci sportovního družstva.

Kompetence občanské:

Podpora aktivního sportování, objasnění a podání příkladů potřeby dodržování hygieny při tělesných aktivitách, první pomoc při úrazech lehčího charakteru, emoční i věcné seznámení se škodlivostí požívání drog a jiných škodlivin.

Kompetence pracovní:

Příklady nutnosti dodržování pravidel ve sportu, v celém životě, vyhledávání možných rizik při pohybových činnostech a hledání cest jejich minimalizace, zpracovávání a prezentace naměřených výkonů.

Očekávané výstupy:

1. období

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci
- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti

2. období

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace
- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Učivo

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

- význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení
- zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu
- hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

- pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost
- základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti
- rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance
- průpravné úpoly – přetahy a přetlaky
- základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem
- základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
- plavání (základní plavecká výuka) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti
- lyžování, bruslení (podle podmínek školy) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
- další pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu žáků)

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- komunikace v TV–základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- organizace při TV –základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- zásady jednání a chování–fair play, olympijské ideály a symboly
- pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností –her, závodů, soutěží
- měření a posuzování pohybových dovedností–měření výkonů, základní pohybové testy
- zdroje informací o pohybových činnostech

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
- dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti
 - projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám
 - zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
- zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
- reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play
 - zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA (*prvky ZdrTV jsou využívány v povinné TV; ZdrTV jako ucelený systém je nabízena žákům III. (II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách – viz charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a poznámky k rámcovému učebnímu plánu*)

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
- zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele
- upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

5.7. Člověk a svět práce

Oblast zahrnuje široké spektrum praktických pracovních činností, v kterých žáci získávají základní uživatelské dovednosti. Děti se seznamují s nejrůznějšími materiály, tradičními i novými. Uvědomují si jejich vlastnosti, objevují je a přemýšlí o jejich využití při práci s daným materiálem. Objevují při tom shody i protiklady ve vlastnostech různých materiálů, např. měkkost, tvrdost, lámavost, soudržnost, nestálost, trvanlivost, propustnost, savost, odolnost vůči vodě atd. Učí se pracovat podle slovního návodu nebo jednoduchého plánu. Využívají své vlastní představy, které vycházejí z konkrétních prožitků i zkušeností.

5.7.1. Praktické činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Časové vymezení předmětu: Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je zastoupena jedním vzdělávacím oborem Praktické činnosti, který je zařazen v každém ročníku s časovou dotací jedné hodiny týdně.

Tématicky praktické činnosti dělíme na čtyři okruhy:

- Práce s drobným materiálem
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

Kompetence k učení:

Praktické osvojování práce podle slovního návodu a rady, později i podle jednoduchého náčrtu, vedení žáků k plánování postupu činností při práci, přípravě pracovního prostoru a následném úklidu po ukončení práce, uvědomování si odpovědnosti za kvalitu své práce, schopnost ohodnotit svou práci, srovnat ji s prací svých spolužáků z hlediska funkčního i estetického.

Kompetence k řešení problémů:

Žáci se učí přemýšlet o zadaném úkolu, hledat logiku v pracovním postupu, učí se objevovat různé varianty řešení, vybrat z nabídnuté škály vhodných postupů, umí obhájit svůj pracovní postup, demonstrovat správné seřazení jednotlivých kroků.

Kompetence komunikativní:

Žáci komunikují navzájem mezi sebou a učitelem (o zvolených postupech práce, materiálech, o možnosti práce ve skupince a pod.), dokážou se zapojit do diskuse, obhajovat vlastní názor, učí se užívat správné názvosloví, postupně se učí vyznat se v napsaném návodu či plánu.

Kompetence sociální a personální:

Žáci si uvědomují svou sociální roli (všichni jsou si rovni), učí se navzájem si radit, pomáhat, společně řešit problémy, spolupracovat ve skupinkách, pomoci si navzájem, respektovat názory a práci jiných, vážit si jí, neničit výrobky ostatních.

Kompetence občanské:

Tvořivý přístup žáků k plnění zadaných témat, dodržování pravidel slušného chování, respektování daných pravidel a názoru druhých lidí při práci, pomoc ostatním v případě potřeby.

Kompetence pracovní:

Dodržování všech potřebných pravidel, to znamená bezpečné používání pomůcek a materiálu při práci, používání vhodných materiálů a nástrojů, děti se učí dokončit každou práci, a to i v případě, potřebují-li na ni více času, při průběžné práci (např. zalévání květin) se učí trpělivosti, soustavnosti, neodstupování od svých povinností, už na 1. stupni se učí děti hospodárnosti s materiálem a nutnosti zohlednění ekologického hlediska, a to nejen tříděním sběrem odpadu, ale i použitým materiálem apod.

Očekávané výstupy:

1. období

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy
- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny
- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

2. období

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu
- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Učivo:

- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla
- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem
- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- technika v kuchyni – historie a význam

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu
- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky
- pečuje o nenáročné rostliny

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- upraví stůl pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- uvede základní vybavení kuchyně

- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
- uplatňuje zásady správné výživy

6. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

6. 1. Pravidla pro hodnocení žáků

Hodnocení prospěchu žáků se vztahuje k očekávaným výstupům stanoveným v jednotlivých vzdělávacích oborech a současně k utváření klíčových kompetencí. Vyjadřuje buď stupněm nebo slovně míru osvojení si kompetencí žákem.

Kompetence k učení: - projevuje ochotu ke studiu
 - vyhledává a třídí informace
 - propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí
 - užívá obecně zavedené termíny, znaky a symboly
 - posoudí vlastní pokrok i chyby a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů:- samostatně promyslí různé varianty řešení problémů
- ověřuje prakticky správnost řešení
 - je schopen obhájit své postupy a výsledky

Kompetence komunikativní: - vyjadřuje se souvisle, výstižně a kultivovaně
 - vyslechne jiné názory a vhodně na ně reaguje
- využívá různé typy informač. a komun. prostředků

Kompetence sociální: - účinně spolupracuje ve skupině
- zapojuje se efektivně do diskuse

Kompetence občanské: - je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- zodpovědně se rozhoduje v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka

- projevuje pozitivní postoj k našim tradicím
- aktivně se zapojuje do kulturních a sportovních akcí
- chápe ekologické problémy a rozhoduje se v zájmu ochrany zdraví a přírody

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Kompetence pracovní: - používá bezpečně nástroje a vybavení

- dodržuje daná pravidla

- využívá znalosti a zkušenosti z jednotlivých vzdělávacích oblastí v zájmu svého budoucího rozvoje

Hodnocení žáků zahrnuje klasifikaci prospěchu a klasifikaci chování (hodnocení chování není předmětem tohoto materiálu). Je zároveň průběžné a souhrnné. Průběžné vyjadřuje dílčí výsledky a projevy žáka, souhrnné se provádí závěrem 1. a 2. pololetí.

Obecná pravidla hodnocení

1. Při hodnocení uplatňuje učitel přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi, smyslem je motivační hledisko.

2. Výsledky práce a chování žáka jsou posuzovány objektivně.

3. Přihlíží se k věkovým zvláštnostem, vývojovým poruchám a možným indispozicím.

4. Na konci klasifikačního hodnocení se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období, přihlíží se k systematičnosti v práci žáka.

5. Při klasifikaci se zohledňují předměty s převahou teoretického či praktického zaměření a předměty s výchovným zaměřením.

6. Žáci se hodnotí ve všech předmětech uvedených v učebním plánu.

7. O klasifikaci prospěchu rozhoduje učitel, který vyučuje příslušný předmět. Do rozhodovacího procesu zapojuje příslušného žáka. Klasifikace chování není předmětem tohoto materiálu.

8. Je nepřipustné přenášet hodnocení chování na hodnocení prospěchu a naopak.

Způsoby hodnocení

1. období: 1.- 3. roč. klasifikace stupni

2. období: 4. – 5. roč. klasifikace stupni

Kritéria hodnocení

Pro způsoby hodnocení žáků platí společná kritéria. Ta se vyjadřují buď stupněm nebo slovní formulací. Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žakovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Hodnocení naukového charakteru

Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

Základní škola Vápno, okres Pardubice

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitosti a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost
- aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu
- kvalita výsledků činností
- osvojení účinných metod samostatného studia

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky činnosti žáka jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Žák je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev má menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Žák je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Žák je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

Hodnocení s převahou praktického zaměření

Při klasifikaci v předmětech uvedených s převahou praktického zaměření v souladu s požadavky učebních osnov se hodnotí:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech
- aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech
- kvalita výsledků činností
- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci
- obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, náradí a měřidel

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce, dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně

Základní škola Vápno, okres Pardubice

využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Pod vedením učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává většinou s pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá na pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci není schopen překonat bez pomoci učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Hodnocení s převahou výchovného zaměření

Žák zařazený do zvláštní tělesné výchovy se při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.

Při klasifikaci v předmětech s převahou výchovného zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti
- kvalita projevu
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je podle požadavků osnov rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim kladný vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním i kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Základní škola Vápno, okres Pardubice

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je většinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Pravidla pro hodnocení a klasifikaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

U žáka s prokázanou specifickou poruchou učení nebo chování (na základě vyšetření pedagogicko- psychologické poradny nebo speciálního pedagogického centra) se při jeho hodnocení a klasifikaci přihlédne ke stupni vývojové poruchy. Vyučující respektují doporučení psychologického vyšetření žáků a uplatňují je při hodnocení žáků, volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů pro hodnocení žáka. Podle stupně vývojové poruchy a na doporučení PPP nebo SPC je pro integrované žáky vypracován individuální vzdělávací plán, který je závazným dokumentem pro zjištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Žáci, u nichž jsou diagnostikovány SPU mohou být hodnoceni slovně na základě doporučení PPP nebo SPC nebo na základě žádosti zákonného zástupce.